

عارف حیتو

پاپیزا چیاى

پاپیزا چیاى

- **ھەلبەست : عارف حیتو**
چاپا ئېڭى 2004
- **دەرھىيىانا ھونھرى و بەرگك : عيسام ھەجى تاهر**
- **مۇنتىقى : ھونھەند ستار عەلى**
- **كەفالە بەرگك : ھونھەند ئازاد شەوقى**
- **چاپخانى ھاوار / دەھوڭ 2004**

پاپیز وەلاتى من بەلەخەزامە ب وەغەرەپە

گولەكى بده من ، يېھنا تە ژى بھىت
يان تفەنگەكى و يېھنا ئاخى (1)
ئەفرو نېغارى زوى دادا و بايەك تەزى روبي من دگەست
ھەوارىن ئاسمانى
ھەلوھشىانا زەقىيا
گريما زاروکا ..
من دەرى بازىرى فەكر (2) ،
تۈز لەر جادىدەيان سەلبەندانە و ،
برىنن شوستەيان دەھەنەنە لەر بارانى
" مروۋ .. وە كومشكان ل قولاقكا دېزىن "
لەشى من تەۋىي بويه گوھ ب راديوېقە و ،
دەشتىن بەرين دەستىن مندا يى دېنە ئاۋ ..

(1) ماچەكى بده من بېھنا ئاخى ژى بھىت
يان پەلە كا ئاڭرى
شەفرەشا وارى مە رونكەت ..

(2) دەرگەھىن شويرها مە ل تاقن
دەستى من تۈرگەك ئاخىيە
مشتى خەون و هيقىيەن كەسکن ..

دەھولا شەرى لىدا (3) و چەكى من ھۆزانەكە مشت ژ عشقى
ھۆزانىن من دچانتى تەدا دەھەلگرتىنە ...
ئەزى بى چەك .. دى چ كەم ل مەيدانا شەرى ؟ !
ھەڤوكە كاشە كىسىپىرى لىسر تبلىي، من سەمايى دكەت

ئەگەر ھەبىم يان ژى نەبىم ..

(4) ھەبۇنا من ژېھەر تەيە و نەبۇنا من ژى ژېھەر تەيە

تو ئەوا ناڭىٰ وى ڇىان

جار كراسى ب لەشى مىنھە و جار ژى ناسنامە

سېپىدە باش ..

گەزىنەن بىتاناڭىكا و جادىدەيىن فالا

رونەنەن سترانە كا خەمگىن و گازىن سالا .. سېپىدە باش

پەرسىيارە كا ساولىكەيى ژەمیزە ئەزمانى دخورىنىت

سەرى من بى كرييە دەھۆل

ئەزى مرى دەنەقىستىدا .. ما دى مرم !؟!

مەن .. بىرینە كا ھەودايە دچاقىن من يىن كولدا .

(3) شەر .. ئەمنىيىن بەعسىيانە و دەم بودەمى

دەرگەھى مالا مە دقوتن

زارۇكىيەن مە ب شەرى دەھىنە فرشىكىرن

ب شەرى دېن و دنەشەرىيدا مەزى دېن

شەر دورپىيە كى پەزى سېپىيە

ھىشتا ئەم بەرزە نەبۇينە ...

(4) وەلات

مسىتە كا ئاخا پىرۇزە دخوينە مندا

بىيەنە مىك و عەنبەران ..

دایە پەيىقى .

ئەز ب تى لىنى ئاقارى

وەلاتى من دچانتايە كا دىپلوماتىدا رادھىلىتە من ...

وەك روپىارەك خوهى و خوينى

كەپەنە كە ب ملى مىنھە .. وە كوگەرمى و خوشىا ژىنى

نە ئالايەكى لىسرىينىگى من بى پان دچىنىت

نە گۈرەكى فرەو تەنا لىسر ناڭى من تاپو دەكت

چىغانوک ژەنلىيىن كەسەك وەريان (5) و ،

ئالوزىي لەشى من بى كرييە كويىن

خىحالە كا كوبارىيىمە ب پەيىقىن نە و شەستىنەقە

ما من چ مایه لبن کوینی ؟!! .. ژبلی ته
وهلاتی من ... وهلاتی خوینی و نیرگزان و ئەقینی
وهلاتی ژ روزی ئاشکراتر و ژ رازان نه پەنیتر

(5) ئەف زیانا قیانا وی بمنقە نویسیاى
پستە پستا حاجيانە ل مزگەفتى
سۆلتانە کى ئىسمانلىييان پەزى مە دوت
كەنمى مە سوت
ل بەھەشتى .. هەفتى جارىيە و روبياريي شيرى سپى و خەمرى
دى لەشى مە كەنە بزۇت ..

دوپريي بەلگىن تە حل پېچە هاتن
بارانە كا بوهارى ، يان سېتىرە كا گەلاقىزى
حەزا من يا نەپەن دكەن گومتلە كى ئاگرى و ..
خوبىن پى دەپەرىي ..

بورىن ب پىانقە شىن دېن و ھەر بىرەنە ئەلندە سېپىدە كىيە
درەھەندا دېتىنيدا

من وهلاتى خوه دىت .. لىسر دەستى عفرىتە كى و ...
پېنگاۋا من ڙى كوركە كە .. ياخالىيە
ئەزى پاشغە مايى

مت و يېددەنگ وەك " بىسمارا دروپى دیوارە كى قوتاي "

يى حىنج و خورت وە كو ئافا هارا سىلاۋەھىلائى
من پرسىيارا كەنگۈپەرپەرا نە دەر ..
لى .. نە پەيىش ژ گەورىيا تە دېشكەفتەن و نە يېددەنگى
تو .. ئەوا گەلگەلە لىسر دەستى باى

كلى هىجرانى د چاۋا داي .. دى كېچە چى ؟(6)
ژ كەفران ئاسمىيىن شەنگ پېچە هاتن و
ژ مالبچوبىكى ئاخى .. ستران بۇينە كەلات
مala مە دى بىتە گوند و گوندى مە دى بىتە بازىر ..

(6) ما دل دھىلى
ئەقى دلى لەر دەرگەھى تە پەريشان
رۇناھيا دېتى ژى بېرى و ...

ژیانی بکه یه تاریستان .

دیمی ته گولیا گه نمیمه و,
لیقین منزی یین بوینه دهستین گولیچن
زاروکه کی ده برسیمه
ب سینگی ته فه یی بویمه نوز
ئازریانه کا دله شی مندا ، کهل یا دھیتی
نه ج حه بکین ئارامکه ر
نه مه زیقه کا هیدی و ته نا
نه ج ئالاقین نغاندندا موگناتیسی ، من قی نین
ب تنسی .. چافین من و حمزه کا شه به قی (7)
لہشین مه هه ردودا خاۋ دکەن .

(7) دهولەت .. ئیچەیە كە
ھەر پىنج ھەستىن من بو دله رزن

لئى ھە رايى ..
ھە رايى ھە رفاندىنا شىنوارىن جى ژفانا و ،
سلبۇونا ھە قىدىتنى
من ژ بىھنا ھەناسا خود گولاقەك چىڭر و .. ،
ژ بىھنا گولاقى .. ھەناسە دا پشىن تە
ھە كو دزقى و ئەز نىشتى ..
دا بىھنا من ژ ھەمى لەشى تەبى سپى و پاقۇز بىت
وەرزىن سالى (8) من رىز كرن ..
زېستان .. دناؤ روندىكىن تەدا من دىت
بوھار .. دناؤ سىنگى تەدا من دىت
ھافىن .. دشەھوەتا ھەردۇو لیقین تەدا من دىت
پايىز .. ددوپریا تەدا من دىت
لى ... ئاسماňە كى پان و فەھى مشتى ستىر
چافىن تە كربۇونە مالە کا دەرگۈتى و ،
ھەمى نەيىنى ژى دوهريان

من ژی خوه دیت نهیئیه کا گەرم و جوان ل ئاسمانى ..

(8) ل زفستانى .. شەرە
ل بوهارى .. شەرە
ل ھافينى .. شەرە
ل پاييزى .. شەرە

دەمى بشکۈزكىيەن شەرى ۋە بوبىن
ل پالا چيايە كى سكىن
من رىتكىيەن ئادارو كا بو دلبهرا خوه دراچنىن
مالخوليانى يېن شەيدا و عىشقاوى دىزنىن
مالى من .. حەيرانو كا ئەقىنى بۇو
مالا من .. فەرسە كى نېرگزان بۇو
دلبهرا من :
ئەوا دىمى وى گولىيە کا گەنمى گەشى هېز نەدورى
ب لەشى مىقە ببۇو پەيىش و ئاۋ ژى دبارى
ئەز - ئەزە كى - بىسى و بىزار
گەر ل ليقىن تە چەرم ..
ما دى چەوا تبلا من ياشەھدى جەلەبكى شىدىيت ؟!

(9) ئەوي پىشەرگە .. ل بوها را نوت و ئىكى
سېنگى وى سەرادا گوللەيان بۇو
ھەردۇو پى يېن وى سوتى بوبۇن
دلى وى ئەلهویە كى ژى فرى و دادا سەرچىا
دەقى وى سترانا ئازادىا
دەمى شىيار بۇي
گىريا وى دىوارىن نەخۆشخانى كونكۇن كرن
تبلا جەلەبكى نەما بۇو ..

بەلاتىنك لدور گلۇيا ژۇورا من خرفە دىن و دەكەفن
پەيىشىن كەل ژى دىن و دېنە پەل
جەندەك رېز ب رېز لىسر كاغەزىن موحىسىن قۇچان (10)
سەمايى دەن و عشقە كا مازۇشى ..
بۇ وەلاتى وە كۈزەقىدا دەردوو چاقىن مندا كولاي ..

دېيته سەيران

بو وي گوري ..

ژ كىلىين خوه ، وەلاتە كى كەپو بلند و جوان داناي ..

دېيته ۋيان

ژبو بىرىن ين بازىرى و .. كولانىن ھەمى چال

ژبو رىكىن سپى يىن ياخى و .. زەنگلىن لال

ژبو ھەزارىن دەربەدەر و يېمال ..

ئەۋ عشقا خوش و كەل و مازوشى .. دېيته ستران .

(10) موحىسىن قۆچان .. تىكەھەلەيە

ژ ياخىيونى و عشقەكە هار و پەيقەن جوان

سېڭۈشەيە .. ژ ژنكىن تەر

ژ گۈلىن زەر

ژ دەولەتەك ئازاد و خوسەر .

دەھولا شەرى ليىدا و شەقى خوه دىبن چەرمى منقە ۋەشارت

يىشەنگ ب بىرىن مىتەھاتن و ، دارچنار ژ سىنگى من شىن بۇون

گوتىن .. شەر سەيرانەك بوھارىيە !

گەر سەيران با ..

دا دوولىيىن خەسى و شوپىشەكى مەيى دەگەل خوه ھەلگرم

دا ماچە كا سەرىپى و مىستە كا ئاڤى ژ لەشى تە فەگرم

دا شەقىن مۇر ژ بخوبىي داگرم

شەر وەلاتە .. وەلاتە كى دەۋ ۋەتكىرى (11)

شەر كولاقە .. ئەو كولاقى تۆزى ليىدai و باى برى

شەر ئاشتىيە .. ئەو ئاشتىيابىن پىن جەنگاوهراڭ مرى

شەر ..

شەر ..

شەر ..

ما من كورپەيەك دشەقىستانا لەشى تەدا ھەيە ؟!

خەونان ب چىنبا گولانقە ب يىنم ..

(11) گەلهە سەيرە .. ئەبو زەررى غەفارى

دەملا خۇدا خوارن نەبىت و ..
شەمپىرى ژاكافلان نەكەت ژبۇشەرى
گەلهە سەيرە .. مەلەتكى ژتوخمى ئارى
لسەر ئاخا خوھ ئالا نەبىت
بىبىت نەعامە و ب تەسلېمبۇنى بچىتە سەرى .

ل بالگەھى من ، شەرى خەون نە دىتىنە

چ پست پستىن ئەقىنىي ژى دگۇھى مندا نە كۈينە
مېغانە كى دارگرانە دەملا مندا
تەنگە كا لوپلى سارە ب ملى منغە
ئەزى بى پىرددە

ھىقى .. لسەر روپى گولان من نىكلاندىن و ..

نەيىزىن بارانى بوھوران كرن
خەما من .. مىستە كا گەنمى و كەسكاتيا بوھارى
شەۋەرۈكىن پايىزوکى و ھەقىپىنا يارى
چىاى ئەز كربوومە سىھوانە و تۈپىن دلى يارى ..
دانۋ پەيىقىن مندا لىىدا ..

تو چىا بوى .. دنانۋ تەدا بەرزە بۈوم (12)

دارستانى .. گۈپالى مفرەقى كە دەستى مندا و ،
سترانە كا كاۋىس ئاغايى

باى .. ناسناما من ھەلگرت و پف كرە چراي

رۆزى گەوريما من ھشكىرو ب كەنېقە دگۇتە من :
ھېشتى يا ماى ..

- نەبەن .. نەبەن ، بەختى و ۵۰۰

نارىپا من نەبەن

دلى من يى دگەلدا .. دى من كەتە رەبەن

+ تەرس .. نەيىزا ناكە ؟!

- نەيىز !!

ئەقە ئەنیا من .. كەسکە ب ماچىكىندا شەملەكىقە

ئەقە دلى من .. پەرە كى سپىيە دخلىيغە

ئەقە دەستى من .. يى گورى بوى ب پاقزىيغە

ئەقە گاڭا من .. يا پىتى بوى ب چكىيچە ..

(12) ناڤى من يى زەن كەفتى

كولان - كولان و مال ب مال
ئەز لىكەريام و من نەدىت .. ئەخنا بر !!
ب ئاخىچە سىنگە پى بۇوم - يى خاۋ و شىر
ھەبىت نەبىت ژۇي وەلاتى دەرنە كەتىيە
پىرىھە كى كال ..
كۇتى مامو : ناڤى تەيى دوهەلاتىدا و .. ,
ئەۋ وەلاتە .. يى بەر زە بوى ! ...

شىيخ عەبدىلسەلامى بارزانى گولله تەقاند
زارو كەكى شيرخۇر چاۋىن خوه قەكرن
گولىن سور و خوپىناوى .. لېر لىقىدا دېجلىي مويسل
شەمالكىن خەونان ھەلكرن
دەستى من كانيكەك خەونانه .. خەونىن رەوا
خەونىن كەقىزى گرتى و بوبىنە بەرچەما دوبىكىلى
يىن نەفيكىرى لسەر رېكىن بىددەتگ و كۆچكىن سار و رەشاتىا سىلى .
زارو كە كا مەبابادى برسا خوه كرە پەيغە كا ياخى و ،
زئەنیا قازى باراند .. (13)

(13) سىدەرەپىن بەزۈن كورت و كريت
دارپىن بەرھەمدار و بازا بلند پېقە لەقىان
فەزاي .. كراسى بەھىيى دخوه پېچا
پەيقىن دووگىيان .. ژڭەورىيان زان .

بارانە كا ئىلۇنى پرچا من تەركى و ،
كراسە كى گولگولى ب ئومىدان كور بەر من
روپىارە كى درىز ژخوپىنى - خوپىنا گەنجان -
ژسىنگى ئادارى قە كر و كرە جوگان
زارو كا من :
لسەر دەفتەر كا خودىا رەسمى سىئىر نەخشاندىن
ھىيفى چاندىن

گوتى بابو : بو من سترانه کى يېزه ..
 ژ خوليا په يېھين دوٽى .. من سترانه کوردى چىكى
 يېھنا شەھيدا و رەنگى گولا لىكىر
 لى ...، ج بىاھىن ئاۋى نە بۇون توۋى سترانى لى بچىنم
 عەرەبى نزاھىم و پەيھىن مۇئى دىيانىنە
 ئەز پىدۇقى مىستە كا ئاخا ئازادم :
 بىرىنچى خوه لىسەر ب جەھىنەم
 ئالايى خوه لىسەر ب ھەزىنەم
 سترانا خوه پى ب ۋەزىنەم .

* * *

چىا **عەشق دۇغانە و خەون بەھەر**

چىكىن بارانە كا نەرم و تەنا
 روپى پەنجەرا ژۇورا من دقوتا
 ئەزى مژۇول ب نۇيىسینا نامە كېڭە ...
 عشق ژى بىارىت
 گوللەيەك ساربوي كەفته سەر بەرپەرى ئېكى و ،
 من خەونىن خۆيىن بۇرى دانە دەستى باى (1)
 پەيھىن نۇوتىركى ژ نامەيَا من يَا عشقاوى وەرھان و ،
 بونە گلوازەك نىرگۈزان
 ژبو بەرچەما بۇھارە كا نۇو گۈنىزىن

لی ...

عه‌فرین دره‌وین باران نه باراند
بلبلین خه‌مگین ستراانا که‌یفی نه خواند
 بشکوژ نه فه‌بوون
 سوز غه‌واره بوون
 هه‌می تشتین من وده ک خوه‌مان
 دیمی متبوی دپاپوره کا خه‌ونین هه‌پاره‌بیدا
 په‌یقین هشکبوی دهوزانه کا خه‌ونوکیدا
 خه‌ونه کا بیده‌نگبوی دبرپاره کا گیولوییدا
 گیوله کی دامای دناو به‌خچه‌یه کی گه‌شی ده‌مدیدا
 قه‌هودبه کا ته حل و به‌هیه کا که‌سات و ...
 مراده کا دده‌فی گورگیدا

....

تو .. ئه‌وا نیقه‌ک دچاقيقن مندا مری و ،
 نیقه کا دن هیشتا نه بوی
 ئه‌وا ئهز ب هاتنیقه به‌ستی و چوی (2)
 رپوژه کا گه‌ش نه هه‌لات ..
 کوونی په‌یغان لبه‌هه‌بای نه درپا
 ژفانین عاشق ویاخی ب قناریقه شوربوون و ،
 بیده‌نگیه کا ب هه‌بیهت سه‌ره خوشیا ناسمانيکر ..
 کولبی دادا و چه‌نگین سپکوتران گریدایبوون
 تو دناو چاقيقن مندا ژیای
 دناو پینگاقيقن من یین هه‌زی و مرتا مندا
 ما تو گورستانی .. یان ژی چرای(3) ؟
 ما تو خه‌می .. یان که‌یفه کی هیشتا نه‌زای ؟
 خه‌ونین خویین بریندار بو کی فه‌گیرم ؟
 سیلاو خه‌وته‌یه و ئافه کا خورت ژی دکه‌فیت
 ههر ئافه‌ک .. تافیلکرنه و ته‌هاره‌تە و دیمی چیای
 ههر بپنه‌ک .. نه‌ئه کا درپیزه و جه‌رگی چیای
 خوشتشیین من : ئه‌وین ب ژان
 ئه‌وین ژدھر فه ویین ل هوندر

ئەوپن دمالىن خوقه ، دزىندانكىرى و بتنى دگرىن

ئەوپن پەز و .. / ئەوپن شغان

ئەوپن مala وان قەبرستان

ددلى مندا دزىن و فەدزىن و .. عەشقا چيائى

چيا ..

باژىرى منه و من ژى بەرى خۇدا چيائى

چيا ..

چيا ..

چيا ..

عشقى خۇد ھوندرى چيايدا چاند بwoo ، داركاراڭىن كەپۇ بلند و بەدەو خۇچەماندىنە بەر لىنگىن ئازادىي ،
بايەكى ھوون پېيىن ئەفيىندا ران ب ئەيۇنىن گەرم و فېرىيائى ئاراندىن .. پەرمۇچىكىن بارانا ئارامبۇونى نم
نم روپىيەن گولە باخىن ژسەر دىوارى دالەقاندى .. ب دزىكىقە رادموسان و خەون دىيتىن .. فريزى خۇ
راڭر، سترانە كا ئەبەدى ژبۇ ئەبەدىيەتى دكە ئىسمىنە كا سپى و دېھر بەرچە ما خاتۇونە كا نۇوگەھايى
و شرین لەيزاند ... توئەوا مىيياتى ژى دبارىت و بويە مىناكى بازىرەكى ژگۈندى زاي (4) ...

ئەى .. ئە و خاتۇونا ھېشتا قېرىۋى ل تېلىن وي يېن پەمبويى نه داداي

ئەو شەمالكا ھەرددەم ھل و دچاقىن مندا ۋەمىبىاي

ئەى .. ئەوا ب عشقى ھاتىيە فرشەتكەن و ب عشقى داناي

ئەى .. دلى من يى زمن ياخى و لسەر سىنگى من يى فەھ رازاي

ئەى .. نارينا من يا شەرمىن: چيا .. من چەند تو دەقىي .

....

ئەز ژتە بەرەف تە دەھىم

ژچىايەكى بلند ۋەرسىم وىي ل چىايەكى بلند دگەرىيەم

كى چيا دزى(5) !?

ھەبwoo .. نەبwoo

كچكەك ھەبwoo .. ئەنيا وي رۆز

دلى وي دەريا و پەيغا وي نۆز

رۆزەكى .. چيا بوعەشق و دچاقىن وىددا نەھى

ترس چەميا

شەرم چەميا

گۈنەھ چەميا

گه ردوون چه میا و سینگی چیا
سور گولین ناداری پیغه هاتن
که چک مهزن بwoo ..
دوو هنار ژ سینگی وی شین بعون و ...
بیشه نگی دادا پرچا وی
چیا مهزن بwoo ..
دوو که فرین مهزن ژ سینگی شین بعون و ...
به فره کا شهفی دادا کومتی
پینگاوه .. جه مدین و سور گول به هین
کی چیا دزی ؟!
بازر گانین شوره شان یان دره وین وه لاتینی
گرنزینین خاپینوکین پولیتیشیان یان ئه یونین ئە قینی
ئاخ ..
وه لاتی من .. ژ پوستاله کا دا گیرکه ر دره فی بو پوس
ژ خه مه کا جادو و گهر دره فی بو خه مه کا دی
مادر ا ئازادی چه ند خون پی دفیت ؟!
شه هید .. دمالین خوقه درازاینه و ...
په شیمانیه کا دوودل ل ئه نجامی دبارین ..
من چیا دفیت و ریکا چیا مشت دومانه (6)
کی دی ریکی نیشا مندهت ؟
من واره کی ئازاد دفیت و نه ئین زکی ئازادی
ئیک لپهی یا دی .. بی ژ بهر چوین
دی بهره فردهان زفرم و سینگی چیا
سه روو ژ نوو ، دی ده سپیکه م ..
ژ وی زاروکی ژ برسا مری
ژ وی کچکا مه هبورینا دگه ل خو برى
ژ ناله نالا جادده یین خون پیغه هشکبوی
ژ وی مریشکا لسر هیکی کورکبوی پاشی خربوی
ژ وی ده نگی دگه وریا برووسي دا کر بوي
ژ ده سکی خه نجه را بارزانی و رهونه قا نالای
دی ده سپیکه م .. ژ چیا

چیا .. دقیچکه کا سوفیانقه دحال چوو ، سوخته یین بهر ده رگه هی کوچکا شیخی ، چاف فه کری و دهست لسهر جه له بکی .. خانی یین ته ناب په رکه فتن و ب ئه نیا شه ره فانانقه نووسیان ، مدد .. مدد پهیف ڙنفشتونکین په رتندی ده رکه فتن و لسهر سینگی وهلاتی نفستن .. وهلات لسهر لیضا ده می هشیار بوو ، گول فه جه مین و ئاگر پیقه ، رشمالة کا دریئر ڙ پورا سه ری شه هیدان و ده رسوکین ب خوون ، سه ر هم بیزکرن .. شوین لیقین ئسلامانی ب رویی عه ردیقه روناهیدا و دره په قی ، کادی به روپیا مشتکرن و ئاگری پورسیبا (7) گه شبوو ..

ل روڙا ئیکی :

خوون ب تیروڙکین روڙی گه رم بوو ... رههند گرنژی

ل روڙا دووی :

عشقی خو دتاریستانا چافین ره شدا نهاند ... ههیف گرنژی

ل روڙا سی :

هزران خو دفه زایی فرهه وه رکر و ... ، فلهک گرنژی

ل روڙا چواری :

کاروانی لهه ڦونه ره شه و ری به رزه کو ... ، ستیرا سوبه هی گرنژی

ل روڙا پنجی :

چافین شه به قی یین بارانی ب عه ردیقه مان و ... ، گیا گرنژی

ل روڙا شه شی :

شه هیدان ئاگری نه وروری هه لکر و ... ، ئومید گرنژی

ل روڙا هه فتی :

زاروکان ده رسگه ها ئیزیدا فه (8) بخور سوتون ... ، به رهم گرنژی

ب چرایی په رسگه هی .. / په رسگه ها ئیزیدا

خهونیں من یین شل پی هشکبون

که هنیین هیچیی دهربوون

لی .. مه ردوکی (9) چوگان دا دهستی باهوری و ...

ئاگری چافین برسي بشکوڑا هیچیی سوت

حه مورابی (10) په رسگه ها پورسیبا دوت

ئه زهک .. بی په رسگه ه

ل کیفه نغیڑا دادیی بکه م !!

مانه مه ردوک چیکوبی دهستی نابویه (11) !!

ما کی دیزیت .. نابو ، ئه و نابویه ...

هەمى تىتىن من وەك خونە

دېمى گەشبوى دناۋەرەوئىن سەرايدا (12)

پەيغىن نەبوي دىشىرى كا پاش ئىخستىدا

خەونە كا دەربۇى دىشەقە كا سۇرا رەشىدىدا

كېولە كى فولبۇى د بەخچە يەكى دامايى سەرمەدىدا

شەربەتە كا شرین و دەواتە كا سېرى و ...

مرا دەكى ۋى دەمىدا

....

تو .. ئەوا نېغەك دچاقىن مندا ھەل و ...

نېغە كا دن ب لەشى من يى خاۋىقە پەل (13)

دېمى تە زاروکە - زاروکە كى نەبالقۇى - ھەرە

رەزا تە سترانە - سترانە كا هيشتا نەبۇى - ھەرە

پەيغا تە چنارە - چنارە كا ژ قورمى قېرىبۇى - ھەرە

ما دارىن قېرىپاى .. سېبەرى ل كى دەن ؟!

پرسىيارە كە و دى ئازرىن (14) ...

....

تو نانى گەرمى تەنۇورى بۇى .. وەك نانى دايىكا من

تو دەستى دلوقانى ئاسمانى بۇى .. وەك دەستى بابى من

تو ھەستە كا نازك و سادە گەرمبۇى .. وەك ھەستا من

تو نافە كى خوش و شرین و شەرمن بۇى .. وەك نافى من

تو سىتافكىبۇى .. سىتافكى من

شەرابە كا كەقنا (موعەتتەق) تەدا من .. سەرخوش نەبۈوم

خەونە كا نۇويما (مۇتلەق) تە دامن .. لەۋىف چۈوم و بەرزە بۈوم

پېيىسکە كا بلندى ھەزى و (موسى دەدقق) تە دا من ..

بورجان ھىلىنگىن چەپكەن شەوتاندىن و كەيەخوش نەبۈوم

مەرنە كا بى ئىشانا (موحەققەق) تە دا من ..

دلى من بو كوتىركە كا چەنگ ۋە كىرى و بن ئاخ نەبۈوم

ما تو خەونى .. / يان كاپىسى ؟

تو ملىا كەتى .. / يان ئېلىسى ؟

تو - ئەوا سىتافكى من - دى كەنگى ژ تە رېزگار بىم ؟

ما ئېڭ ھەيدە ژ خۇرۇزگار بىت (15) !!?

ج په ناگهه هه سپین من يېن حىنج ناحه وين
 ج تىمارگەه بىنېن من يېن ب رىنج ناكە وين
 دى دلى خۇ بو خەمان قە كەم
 خەمېن هوور
 خەمېن كوور
 خەمېن دوور
 وە كو خوشىي .. دوور
 وە كو ماچە كا سەرپىيا چاھىي چيائى .. دوور
 دى هييمە قە دناۋ مالبچىكى چيابىدا و .. ،
 دى دەسپىكەم .. ژ چيائى
 من چەند تو دېيى .. چيا (16) !!
 ب ۋيانا تە قە هەلۇھشىام و ...
 پىتكىن من يېن ژ من خەرىب هەلۇھرىانە بەربارانى

سەبەتكە كا سېقىن بەرواريا و سەرھاتىيە كا عىسى دەلا
 مىستە كا ئاپ خابۇورى و گۈلە كا گەنمى دوبانى
 كەفرەكى كەفاري دۆلىن خەنس و .. تەرتىلە كا دىرا بەرانى
 بىرھاتنە كا شكەفتا ھەلامەتا و .. ،
 قەولەكى ب كوردىي دلەكەرل چوارشەمبە كا نىسانى

وەك زېبەقى لدۇر تەوهەرى من خرقە دىن و ژ من دەقىن
 وەلاتى من .. لا ياليا دايىكە كا كاركەرە
 سحرە كا دووبارە كريپيا دووكەرە
 ما من چ لته كريپىي ؟!
 هەر لايەكى ژ دل هيڭكەمى .. دى تەيىنم (17) .

....

سېتافكا من - ئەوا دوبېشك - ب دەھەممە نېغە
 ئەوا دندكىن ئوكسجينى ب وەغەرېغە
 ئەوا ئەز ب تىروزكىن رۆزى ئاقانىيەم و ،
 روبي يارا من ماچكىرى ..
 ئەوا ناھى من .. ب ئاسمانىغە كۆلاجكىرى
 ئەوا هزار سۆز و عەھدىن خوراڭرىي دايىنە من و ،

ب دزیکیفه رازا من دایه فهزای و بو ئاسوپی خوبکری
سیتافکا من ئهوا ستولى فرى ..
ناشی من يى کرییه وار و لهش لى برى ..

....

ئەز دناؤ ئیروپسیدا (18) فەدۇیم و سیتافکا من تاناتۆسە (19)

يیابانە کا هشکىم و سیتافکا من شیخ ئەبرۇسە (20)

جار ئەزم .. جار سیتافکا من

ھە کو ئەز بالا .. ئەو دېیتە نەع

ھە کو ئەز نەع .. ئەو بلايە

تاریستان داددەتە چاقان و ئەو چرايە

پەيچىن قى هۆزانا نېغەك بەھەشت و نېف جەھنم

نېغەك لەززەت و نىقا دى خەم

ھەستا من يا ھار پى دخورىيەت

ئاخ .. دچاقىن مندا بىنە کا بىرۈزە و بەلگان دددەت

ما دى كىفە چەم (21) .. ئەگەر بېچم

ما دى كىفە ھېم .. ئەگەر بېچم

ھاتن و چوون ، ئالۇزىيە کە وېرایە من ..

شۇرا منىزى چاھلىكىرنا ئالۇزىيە

.. دووانىيە کە بەربويە من ..

شۇرا منىزى چاھلىكىرنا دووانىيە

ئەزى خەربىز ژ پاشەرۇزى و خەونا بېيىت

بېرھاتنە کا نە ئازىيائى دەرگەھى هزرا من دقوتىت

شعرى چارمېكىيا خۇلبەر عەرسى مەزىن ۋەدبوو ، كۈونە كى ز گولان چىكىرى و ب خۇونى ئاڭدای
لەندىاڭ دوو لەشىن تەزى و شەرمىن ، سترانا وېرەنى ژىو وېرەنى دىستراند .. ما دا ج قەھومىت ئەگەر
من ژ خافلەنېقە ماچىكىرا .. ھەلچۇنىن من بىن كېم سەرپۇر ، نە لەدۇوف حەزا من يا سۆر بۇون، ئەونە
ئاھفت .. ئەز نە ئاھفتىم .. بىدەنگىيى جوانلىرىن هۆزانا خۇرَاگىرى كە دەنگى تۆپان و تۆپ بۇون ..
تۆپ (22)، سكەفتا چوارستۇون مىندا يىكەكا دلۇقان .. ب دلۇقانى ئەم ب سىنگى خۆقە قەيدىكىرىن و ژ
كەفتىن كېلىن .

تو .. ئەوا دېير دانكا مندا دكەيە ھاوار

ئەوا ب لەھىيە پەرە كى تەنك و بىوار

قهيدىن من قه كه و سلاقا من يا نهرم هـ لگـرـه
ئـهـزـ دـقـهـ يـدـيـدـاـ يـيـ بـوـبـيـمـ وـ بـ قـهـيـدـيـ يـيـ كـهـهـيـبـوـبـيـمـ
من دخواست چـيرـوـكـاـ دـلـشـهـوـاتـاـ هـزـارـينـ مـتـبـوـيـ ژـتـهـ رـاـ يـيـزـمـ ..
قهـيـدـيـ نـهـهـيـلـاـ

من دخواست عـشـقـهـ كـاـ روـبـسـاـ دـچـافـيـنـ زـهـقـدـاـ رـهـپـبـوـيـ
لـسـهـرـ سـيـنـگـيـ سـيـلـهـيـانـ ژـخـهـ وـ هـشـيـارـكـهـمـ وـ ...ـ
خـهـرـيـتـهـيـاـ لـهـشـيـ فـيـرـهـاـيـ بـ دـيـوـارـيـ بـلـنـدـ قـهـ كـهـمـ ..ـ قـهـيـدـيـ نـهـهـيـلـاـ
من دخواست ئـايـهـ تـاـ ئـهـنـفـالـانـ ژـبـوـئـهـنـفـالـيـيـنـ لـالـبـوـيـ بـخـوـيـنـ ..ـ
قهـيـدـيـ نـهـهـيـلـاـ

ئـهـزـ دـقـهـيـدـيـدـاـ كـهـهـيـمـ وـ قـهـيـدـ بـ گـوـشـتـيـ مـنـقـهـ رـزـيـ

....

جـوتـيـارـانـ ..ـ بـ زـهـنـدـيـنـ ئـاسـنـيـنـ چـياـ چـيـكـرـ
سوـخـتـهـيـانـ عـشـقـ لـيـكـرـ وـ دـگـهـلـ روـوـبـارـيـ بوـسـهـ روـكـانـيـ فـرـيـكـرـ
چـياـ ..ـ قـيـلـهـ گـهـهاـ منـ ياـ پـيـروـزـ
قـرـيـزـيـ لـ كـومـتـىـ دـادـاـ وـ خـهـونـاـ منـ ياـ خـاـپـسـنـوـكـ رـادـاـ
مـهـلـايـيـنـ ئـهـنـيـ كـهـسـاـ ..ـ نـثـيـرـاـ بـارـانـيـ كـرـ ..ـ
بارـانـ بـارـ

ئـهـزـ بـ چـيـاـيـغـهـ تـاـفـيـلـبـوـومـ
چـياـ :ـ چـهـنـدـ ژـتـهـ خـهـرـيـمـ ..ـ خـهـرـيـمـ خـهـرـيـبـ
چـهـنـدـ ژـتـهـ هـاـقـيمـ ..ـ هـاـقـيمـ هـاـقـيـ
لـسـهـرـ مـرـيـلـانـكـيـيـنـ تـهـ دـنـعـمـ وـ هـهـرـدـمـ دـوـورـ ..ـ دـوـورـ دـوـورـ
....

توـ سـيـنـگـيـ پـيـشـمـهـ رـگـيـيـنـ قـهـهـرـهـمانـ بـوـيـ ..ـ چـياـ
توـ لـهـنـداـ دـيـتـنـيـنـ شـهـهـرـانـ بـوـيـ ..ـ چـياـ
توـ گـرـنـثـيـنـاـ عـاشـقـانـ وـجـهـنـگـانـ بـوـيـ ..ـ چـياـ
توـ ئـهـزـ بـوـيـ ..ـ ئـهـزـ كـيـ خـهـمـگـيـنـ مـاتـ ..ـ
كـيـ چـياـ دـزـيـ ؟ـ !ـ

دـهـسـتـيـ ئـهـبـوـ مـيـجـجـهـنـيـ سـهـقـهـفـيـ (23) ژـخـوـونـيـ سـوـرـ بـوـوـ ،ـ وـهـكـوـ شـهـرـابـيـ سـوـرـ ..ـ شـهـرـابـ بـوـهـلـمـ وـخـوـونـ بـوـ
سـنـوـرـ ..ـ كـهـنـيـزـهـ كـانـ سـهـماـكـرـنـ لـهـونـدـرـوـ دـوـرـ ..ـ خـشـيـانـاـ شـيـرـانـ لـسـهـرـ حـهـفـكـيـنـ مـهـجـبـورـ ،ـ بـونـهـ بـلـوـرـ وـ
دـوـودـلـيـيـهـ كـاـ كـوـزـهـكـ بـهـرـبـوـ لـهـشـيـ ئـارـامـيـ وـ قـهـرـفـانـدـ خـهـونـ ..ـ خـهـونـاـ مـؤـرـ ..ـ

نیسانوکین ددانگ چیایدا تهنا رازای
 نه سوراًفا روزبیه ب لیغین عه ردیغه
 نه چانتایین زاروکانن ب مليغه
 نه دیدهیین عاشقانن فهبوین ژ نووفه
 نه سهربورین بابکالکانن ب ئاگریغه
 نیسانوکین ددانگ چیایدا
 چیکین شهرا با لهشانن ماینه ب شیری خالدیغه
 کی چیا ذی ؟!
 کی چیا ذی ؟!

یهنا گورین نه شویشتی یان بویمباخین کوچکا ئاغای
 نیرخچکین پیستی زاروکان یان هاتنا گودوی و فروی گای
 هوزانین خوینگرم و تهیسوک یان بیهنا باي
 ودغه را فه گهرا كه سك یان چیرو کا نیغه ك ژی مای
 "دلی من نه يی منه" .. کوبکه مه کوترك و ،
 لهنداؤ خهونا نه هاتى بفرینم .. ببوروه
 "چافی من نه يی منه" .. کوبکه مه پله کا ئاگرى و ،
 شەفرەشا جانى ته بسوژىنم .. ببوروه
 "ددستى من نه يی منه" .. کوبکه مه نيهالدان و ،
 ئەقىنيا ته تىدا بچىنم .. ببوروه
 "بەزنا من نه يا منه" .. کوبکه مه دارمازىيە كا ژپىرقە ،
 لسەر سىنگى ته بمىينم .. ببوروه
 ببوروه ..

چيا گازى من دكەت و پىنگاكاپىن من ،
 ب گرانى تەوقى دگەل دىمى ئاخى دكەن .

....

من دىتن دىت دچاپىن مندا بو دىوار
 من مرن دىت دلهپىن مندا بو بوھار
 من ژيان دىت ب لهسى منقە يادىيە مار
 ما دى كەنگى تىلىپىن من يىن زنجىرلىرى ژ قەيدا دېرىن فەرەسىپىن ؟
 هە كەنگى تىلىپىن من يىن زنجىرلىرى ژ قەيدا دېرىن فەرەسىپىن ..
 دى ھۆزانە كا دووجان ب ئەقىنىي رېسىم

نۇلا ئاوازىن بلندى .. خوش خوش
وەكۈلەينىن شانوى .. گەرم گەرم
مېناپەيقىن تىيغايى (24) .. وېرەك وېرەك
شېتى ئاخا وەلاتى من .. پاقچى پاقچى
ئاخ ..
وەلاتى ..
من ..

ما دى چەند جارىن دى ب كۆلەتىا من ژى
ما دى چەند جارىن دى
بىرىنچىن ھەستا من يازاك بىرىنداڭ كەيەفە و ...
ب كىيمى كەوبىنى !!
ئېشانە كا دژوار و بەد ياكەفتىيە ددانى من يى ئاقلى
دى ھەر ددانى ھەلکىشىم ..
ھەر كاغەزا دپۇستى مندا دى كانسلكەم
چاھىن من شلېبوون ب دىتىنېغە
دېتن ..
دېتن ..
دېتن ..

" نە دگەل منه " .. دېتنا من ياخاۋو قەشەتىگ
" نە دگەل منه " .. دەنكى من يى دا بىتە زەنگ
" نە دگەل منه " .. تبلا من يادا بىت تفەتىگ
" نە دگەل منه " .. دەسمالا من
ھەۋالا من
گەرمىيا من
ئەۋھۇزانە چەند درېز بۇو
پر درېز سۇسۇھتا من ..

....
....
....

ھەكۈدىمى رۆزى دېنديا و خەلک دىشىتن
پرچا داران دوهەمان و ...

گەلگەلهى ڦ قورما نه دوور .. نه ديره بوون
چirokَا سرهاتيئن زيرين ڙبو داوي ڏگوٽن و دېئن
پاييز .. بيرهاتنان درېئن و بيزاري
کوباري ڏېئن و هه ڙاري
پاييز .. چافحizin نه

.. ٥٥٥ هبه نه

پاييز ..

پاييز ..

ب دزبکيغه خو دخويسين و لسر نزارى پان دبن
چيات .. گازى من دكر
ئەزدى ددهوارا چيات چم

ئەى شوسته يئين سه ربر و كال .. دى وھ هيلىم
بەخچەيئن سيس .. دى تە هيلىم
دەنگىن ھەلۋە سەرىي و بىمال .. دى تە هيلىم
ئەى تە نيايى ..

ھۆسە ..

سەراب ..

ئەى دردوا دىرينا شەھرستانىي و شەھران .. دى تە هيلىم
ئەى سيتافكا من يا ئەز ڙى نه رازى
دى تە هيلىم و دى ددهوارا چيات چم (25)

ئەز يى بهرهف چيات دمهشم .. خوينگەرم ، نيرين نهرم و خەونەكا مەزدايى .. چيات ديروكا خو يا
كەسک كربوو دسندوقا باندۇرايدا (26) و بهرهف دەشتى دمهشم .. وەك دوو عاشقىن سته مەدیدە و
خەریب گەھشتىن ئىك .. وەك دوو بەلاتىنكىن ڙەھەریب گەھشتىن ئىك ، خەونىن مە يىن مەند
بەربونە ئىك .. من خەمەن خو يىن لسىرىك كومبوي بو چيات دەرىزكرن ، ب سەر خەمەكا مەزنتر
ھەلبۈوم .. من ڪازنىن ڙەھەجۈونى پېرىبوي بو چيات دەرىزكرن ، ب سەر ڪازنەك مەزنتر ھەلبۈوم ..
من عشقا خو يا ژنۇو ۋەبوي بو چيات گۆت ، ب سەر عشقەكا مەزنتر ھەلبۈوم .. چيا دمندا بەھى.

ئەز چيا بۈوم و دى ددهوارا چيات چم

ئەى حەزا برسى .. خۇدا حافىز (27)

ئەى مەن يەلاۋىتى .. خۇدا حافىز

ئەى ئەو چياتى بويە دەشت .. خۇدا حافىز

ئەی ئەز - ئەوی چیا - .. خۇدا حافیز
ئەز چیا بۇوم و دى دەھوارا چیا چم
ئاخ ..

من چەند تو دەقىي .. چیا
من چەند خۇدەقىت .

* * *

دەھەن:

(1) دى وەغەرىكەي
وەغەرە كا مشت ژ عشقى و كەنینى
وەغەرە كا باركى ب حەزى و دووجان
ب زەپىنى ..

(2) تە .. حەيزەرانە كى ھەي
منى گولە كا هيئ نە قەبوى
تە .. گۈزىنە كا سادە و ساۋىلکە يَا ھەي
منى خەونە كا عارف حىتىوى

(3) چراي .. گۇرستان ھشىار كرو ،
دەگەرمە گەرمە سەر كەفتىنيدا
چرا نېست !!

(4) سەرا ماچە كا بىگونەھ
بلبلە كى عاشق ل گولە كى داي
گول چرمى ..
بلبل .. ما بى دووندەھ

(5) تو دىزى .. يان نىرگۈزى

ئەز نزانىم

ل خۇو تە و نىرگۈزى ، يى ب گومانى
يا ئەز دزانىم .. نە نىرگۈزى
لى كا دزى .. يان نە دزى
ئەز نزانىم .

(6) هەكى دۆمانى

سەرىن رېكا بەرزە كرىن
بەزنا چىاي بىيىتكا چاڭىن تىيەنى بۇو
رېتك ددىتن !!

(7) پۇرسىپا : بازىرەكە دكەفتە سەر چەمنى فۇرات ل ھەمبەرى بابل پەراستتا نابۇيى دكر و خوهسەر بۇون.

(8) ئىزىدا : پەرسىگەھا نابۇيە ل بازىرە پۇرسىپا.

(9) مەردۇك : سەرۋىكى ھەمى خۇداوهندانە، چىكەر و دانەرى عەرد و ئىسمانىيە، كورى رۆژى و بوھارىيە ل دىرى
تارىستانى (ھىنەكە دېيىرخ خۇداوهندى رۆزىيە)، چوارچاھە و چوار گوھ ھەبۇون ژبۇ كەھەمى تىشان
بىيىت و گوھ لى بىيت، جارەكى دەمى دەھىتە مالا خۇيا لى سەر عەردى ل بابل ژلايى خۇداوهندىن دېقە
دەھىتە گىرتىن و ئىخسىركرىن، پاشى نابۇ (خۇداوهندى حكمەتى ژ پۇرسىپا) وى قورتال دكەت و ھەيەت و
دەستەلاتا وى بۇ فەدگەرېنىت.

(10) حەمۆرابى : وەكى ئىكەمەين دانەرى ياسايىن ل نەھا لەنافبەردا دوو رووباراندا (1792- 1750 ب. ز)،
دەھىتە ھەزمارقىن . بىنگەھەن دەستەلاتا وى ل بابل بۇو، دەمى قىيى بىيافى ئىمپراتورىپا خۇ
بەرفەھەكت، ھېرىشكەر بازىرە پۇرسىپا و ئىخستە دېن دەستەلاتا خۇفە. دېپەرسىگەھا ئىساكىلاقە
عىيادەتى مەردۇكى دكەر و دەستەلاتا خۇ ژ مەردۇكى وەردەنگەت.

(11) نابۇ : خۇداوهندى حكمەت و زانسىتى و چاڭدىرى شىنبۇونا گشتوكالى بۇو دېپەرسىگەھا ئىزىداقە ل
پۇرسىپا. پىشى پۇرسىپا كەفتىيە دېن دەستەلاتا (بابل) فە، ھاتە گۆتن كە نابۇ كورى مەردۇكىيە و
قۇرتالكەرى وېيە.

(12) سەرابە ئەۋۇيانە

سەرابە .. سەراب

سەرابە كا بىنەفшиيە و يَا مىشتى باب

(13) ئەز دزانىم .. تە دەپەت

پەيغە كا جوان و نازك بەم، وە كوشىيەن جۇلا حاجى

ته دفیت .. لقینه کا شانویی با ویره کتر به
وهک ته رتوفی عادل حمهن
لی عه به سییه ته کا بیندہ تگ و مت
ل پرچا من - ئهوا حه ویس - شه کر باراند

(14) ئه ری روند کین سه روبیا جوانترن .. يان ئه وین دچافاندا
ئه ری حه زین نفستی گه رمترن .. يان ئه وین دناو لیغاندا
ئه ری په زین سه روبیه ردای ب بهاترن .. يان ئه وین دناو گوڤاندا

(15) جه مبلغه شقه کی جه وابا جدیدانا جقینگه کا جه مدي سوت
و هرده که کی وه لاما و هرگه ریانا ووره بیه کا و هرمتی دوت
لاوه کی له نگه لسر لیغا لیهمشته کی لافڑیه کا لا بوی دگوت
ھیقییه کا ھیٹھ شک نه بوی ھیدی ھیدی ب هه لمه کا هه ل دیته بزوٽ

(16) ئه ز دزانیم تو حه ز دکه بیزمه ته
من تو دفیی ..
ته دفیت ، دعشقا ته دا ب حه لییم و
شه قبوھیر کین ئه قینی ل ھیقیا دیتنا ته ب بورینم

(17) ھیشكه بیا کوری .. دی من بینی
سە حکه بی روزھه لات .. دی من بینی
تېندھی روزئافا .. دی من بینی
بەری خۆ بدھی باشۇری ژی .. هەر دی من بینی

(18) ئیروس : غەریزە بیا ژیانی دنه ھشییا مروقیدا.

(19) تاناتوس : غەریزە بیا مرنی دنه ھشییا مروقیدا.

(20) شیخ ئه بروس : خود اوھنڈی باو برووسیا لجهم ئۆلی ئیزدییان.

(21) دلی من بی ب ناز و مشتى راز

شنه بايەكى هۇونە دەدەستى وەغەرىدا

(22) دەنگى تۈپان فلاشباكىن وېراني

دېيرىانكا من يا دەنگىدا دېچىن
ترسە كا ژاندار دچوڭىن مندا شىن دېن و
دەھلىيەن ..
ئەز دېمە تۆپ.

(23) ئەبۇ مىحاجەنى سەقەفى: قەھەرەمانەكى شەرى (القادسيه) يايىكى بۇو، بەرى شەرى مەھى قەخوار بۇو،
ھاتبۇو زىندانلىرىن، پاشى ب دىزىكىفە زىندانى رەقى بۇو بەرەف مەيدانى شەپى. ژبۇ
غەفراندىنا گۈنەلەت خەلەك كوشتن.

(24) ھۆزانقانا گەنج تېيىھە دۆسىكى.

(25) چىايەكى دەلى مندا وەرارى دەكت
ئەزەكى ب پال چىايىھە بويىمە كەفر

(26) كى ناگىر دىزى !؟
برۇمۇتۇسى .. ھەۋالىبەندى مروقان
يان زېوسى .. خۇداوهندى ھەمى گرۇقان
ما زېوسى .. پى نەدزانى !?
بۇ .. برۇمۇت گۈنەھبارە !!

كى خۇشى دىزى !?
زېوسى .. يان پىندۇرایى *
ما زېوسى پى نەدزانى !!
کو پىندۇرَا دى دەرى سندۇقى فەكت
بۇچى مروق .. نە سەردارە !?
ما كى نا بىيىت ..
ل دەسپىكى ژى ھەر مروق بۇو .. مروق

هیثی ئینای و دانای و رانای ..

- پندورا (Pinndora) : ئەو ژنکە ئەوا زىوسى سندوقە کاشتى قشت دايە قى و ژي خواتى كونە قەكەت
ھەتاڭو دىگەھىنتە سەر روپى عەردى، لى ب رېقە پندورا يى سندوق قەكەت و ھەمى خۆشى و
ئەقىنى و تىشتن باش ژي فرىن، دەمە قىای دەرى سندوقى بىگرىت، ھىفى بىتى ما بۇو
دېنيدا.

(27) خۇدا حافىز: سترانا مەھمەد شىخۇي.

* * *

بەلاتىنلەك

كەفن كەفن .. ل دىر زەمان

ل بازىرە كى ئاگر پېقە و .. مەن و قىان

كچكەك ھەبۇو

ل سپىددەھىيان .. خوناقە كا بوھارىيان فيرېبوبى

يارى ب روپى وى دكىن و ستران بوپرچا وى دگۇتن

گول ژئەنەيا وى د وەرھان و ...

عەفر دەستاندا دەفسەن

ئەۋ كچكە ھە .. بەلاتىنلەك كا رەنگىن بۇو

جوان .. جوان ، وە كورەنگى گولستانى

بچويك .. بچويك ، وەك چېكىن ھوپىرە بارانى

مەزن .. مەزن ، وەك قىانى (1)

نېچىرفانە كى ب رىيە ، بەلاتىنلەك گرت و ھەمى حەزىن گەرم و فېرھاى كرنە د تەزىنلىكىدا و بەستى گرتىن .. شەقى

دادا و خەم گەرنىزىن .. پېرەنە كى گوت بۇ من ، ب شەقى نەچە بەر روپىاران .. خەمىن ئاۋىز دى پېنگاھىن تە

ھنگىيەن ..

(1) قىان .. روپى گەشى مېرانيي يە

ئەيونىن گەرم دەدەتە پەيضا و ...

دەلىن شەرقانان دېشكۈرن

پېنگاھە كا زېبەللاھە بەرەف ئىسمانى بەرىن و ،

گولین دهنگا

یهنا گولین خانیان (2) هات

به لاتینکی خوه ب کراسی زینی خه ملاند
ددستین مهموی دا نفست و خهون دیتن

خهونین مور

خهونین سه رمه دی

خهونین کو روژه ک بیت ، بهینه دی

(2) سترانه کا له زهیله

ژرهنگی گولا و باروبتا تفهندگان
(گه ردی هه بوا مه ئیتیفاھے ک
فیکرا بکرا مه ئینقیبادە ک ..)
خهونین مه دا بنه راستی و ...
دا هریتین .. لسەر بانین مه بهیداھە ک .

ل کوشیه کی زاگروسى ، گەرمى خوه کارکر و ل کومتى ده لانپەر ۋۆلکان پەقى ... ، برومیتوسى چرا يە کی گەش ژى
ھەلگرت ، شەۋپى نفاند .. جەزا فیرهای ھشیارکر و بابائىن چەنگ شکەستى و برىندار سەرەلەنەن و سترانه کا
زارۇكىن نزوگەھايى د ستراندن

گولستان ارا نگىنه

مشتى گولین خەملينه

رەنگ كەساك و سور وزەرن

لەش و جانى من لسەرن

ئاشتى ياسپى رائىخا

دىيانە ک خن هەل ئېخا

ژرهنگان ئالايە ک چىبو

رۇژا گەش ل نىقى بو

ئالا كوردان بلندە

گولستان اپى رنده

كەفن كەفن .. ل دىر زەمان

ل بازىرە کي ئاگر پىغە و .. مەن و ۋىيان

پەلاتىنكە ک جوان ھەبوو

فرينه کا خوش و ئازاد سەرمەست كربوو
 گليزانكىن وي ۋەدبۇون و ئاسمانى دوير
 ببۇ خەتىر
 ئەۋپەلاتىن .. كچكە کا جوان و شەيدا بۇو
 هېشقىيە کا ھەلاؤپىتى دىسینگى وىدا پەيدا بۇو
 دیوار .. ھەرفاندىن
 شىرھىن تابوبىن تەبگىتى .. حەلاندىن
 سنورىن چىكىرى .. بەزاندىن و ...
 لەر روناھيا چرايەكى باباگورگور ھۆزان خواندىن
 ئەۋكچىكا ھە ..
 نە خەونە کا ھشىارىيە و نە ھەپارە
 نە ھەلوەسا دىتىنە و نە كۇفانەك زاي دووبارە
 ئاسمانەكى بارانىيە و .. دلەكە مشتى هېشقىيە
 ياز ئاگرى نەورۆزى زاي .. لەشەكى پەرونەھىيە
 ئەۋكچىكا ھە .. تۈرىنە کا كەركۈيە .

*

ئۇجۇز و ئەنەنە

"1"
 چاھىن تە ..
 دخلوهەھا عشقا متبۇيدا شەيدانە
 پىنگاۋا من میرانىيەك دۆتكىشۇتىيە
 پەيپىن شەلەزان ..
 دشىرى ئالىيان و بەستى گىرتىن
 كا .. سترانە کا دى ياخەورايى ڙمنىا بىزە
 نېرىنن تە يىن شەبەقى ..
 ھەلچۇونىن من يىن نازك تېركون و ..

رپساندن .. زهقین تیهنى و ژگىای خەرب.

"2"

چاھين ته ..

هندەك سوحبەتان دكەن .. تىناگەھم

هندەك پارچا ژلهشى من يى خاۋ ..

داگىردكەن

ئالايىن من لسەر نا ھېزىن .

"3"

ئەو سىنگى رويس

چاھين برسى لسەر داران چاندىن

ئەو دىيمى سىس

شەھوەتە كا بىزارە لسەر گلىزى پەيىشى.

"4"

تىغىزىن تە يىن كەسەت دپەرسىگەھا دلى مندا

پىشىنېيىن خوشىي دبارىنن

كوفرى يىن تە يىن سې ب پىستى مەقە

بەرەنگىن باوهريي دكەنин

ما خوشىي .. ئەدرەسە كى خويا ھەيە !!؟

ما باوهريي .. نىشانە كا بەلى ھەيە !!؟

نزاںم ..

باوهري ژئەنیا من دەھلىت و ...

مەشكى ژفانى نوو دكىت

خوشی .. به لاتینکه کا عاشقه و هه کو تو دھیٽ
دزانہ دی هیٽ.

"5"

تو .. ئهوا نؤز ب حەزا متقه و
ئهوا حىبەتى دمتيا مندا
خەتىرىن دل ھەلدېنەقە و قەدەمۈيىن
نسكا فييە کا شرين .. ژ دەستىن تە بەسە
کو سترانىن خەرېبىي ئاۋا بىن و ...
شەمالكىن مە .. تەنا ب حەلىيىن.

"6"

دنافىهرا چاڭىن مەدا .. سترانە كە
سترانە کا ئەزەلييا بى دەنگ و پەيىف
سترانە کا بى خەم و كەيىف
سترانە کا مشتى شەھوەت.

"7"

بشكورينا تە يامۇغرى .. مينا ھەوى
من دله رزىنىت وەك بچويكى
دوھى نىغۇرۇ ..
حورىيە کا سې لدەف من روونشت
ئەزدى ژ بەھەشتى دەركەشم ..
دلى من چوو ھەرمىكى

"8"

ئەزدى باركەم ..
 دلى هنگۇب منىھە نەبىت
 ھەر جەھە كى پىنگاۋا من بىكەفيتە سەر
 مالا منه
 ھەر پەيغەكا جوان و ھەزى
 ژ ھەمانكَا باي بىتە دەر
 شەرا منه

"9"

لەدەف مالا مە - ئەوا ب كرى - مزگەفتە كە
 ددو ماھيا ھەيغە كىيدا ..
 پارىن كرى .. من قى نە بۇون
 مەلاي گىولى من يى بهستى
 ب راست و چەپاندا لەۋاند و ..
 كريما من دا

"10"

ئۇ .. ل دوماهىي
 ئەززى وە كو ھەموو سیاسىيان
 سیاسىمە !!!
 ھەر چ پارچا ژېھر لەشى تەۋە مايت ..
 من نە دۇتى
 دى كەمە رىستكا سەر بانى و ...
 سنجاتىي پىغە شۇركەم.

سەھىپىنى

كىسەلە كى پشت كوقل و بى ددان و كىيم مەزى
جارل دىمى و جارل ئاڭى
شەش سەد سالىين رەبەق دى ژى
نە دەين لىسەرن ... نە ئېڭىز و نە روڭى
نە ئايروسى كولبۇنا مىلاكى لېيە و ،
نە ژى پەرسىف ھزرا خوه جارە كى دېھتى
نە ھەۋرەكى ئەدىبانە و نە ھەۋدەرى سىاسەتى
نە ھەلۇسە داددەن لەشى و نە ژى وەھم
زيانە كە .. ئاسۇدەيە
نە خەمن ، نە ۋاندارىيە و نە ژى سەھم
لى .. مروغە كى وەك من جوان ...
زانا و ھەزى
بتنى بتنى پىنجى سالىن شەۋ كورت و روڭ ،
پەرقەشە
زىيە كى پەر نە خۆشى و ... وەھم و ب ئارىشە
نَاگەھم دەينا ھەميا بەدم
دەينى باوەران ..
دەينى جفاكى و كرييا خانى و دەينى دەولەتى
ئەۋزى كورت ..
ئەوي ژ سەرخوشىي و بەكتريا و خەما تىزى
هند نەمايە دى فەنا يىت .. بىتە رەزى
كى دى تەماحىيا خوه بەتى !!؟

* * *

شعر .. گونڙی

"1"

دناڦبهرا تبلا ته يا شههدي و ..
ئهوي شاشا سردا دلي ته خويا دكهت
وابيره کا بارکريبيه ..
ب ههستين ته
ب پهڻيئن جوان ويادين خه مگين
ئيشانه کا هار
ڙناڻ پهنجين پيسيديني ڦه رست
قهه سکا سينگي ته .. قه رست
ئو .. دلي ته
ئهوي ڦولكان ..
ئهوي مه خه ل ..
ئهوي دهريا ..
ئيشان ڙي دناڻ خودا ڦه شارت و ..
بو چيا

"2"

دناڦبهرا چاڦين ته يين پر نهيني و
چاڦين ئهشک نه رشتى يين دايکا حههى دا
ڪاروانه کي پايزبي سه ربورانه
سه ربوريين که سك
سه ربوريين مور
سه ربوريين سور
سه ربوريين مشت ...
ڙ خوشبي و ئه قيني و .. بو چي زور
وهك سنسله ب ليقا ته ختيقه دبن لوولاق
ته ختي ته ڙي ب شه هناري چي ديه بورا

"3"

دناشبه را به ریخودانین ته یین پرسیارکه ر و ..
دیمی من یی سار دا
پیقاژویا نووزه نکرن و یاخیبوونه کا ب دومانه
راچیته کا بی ره حما تیکدا ده رمانه
فره کا جگاریه و ..
سوجبه ته کا نووکرنا شعریه
میرگه ها خوشه را په یقانه ..
په یقین عاشق
یین سوره شگیر
یین ره خنه قان
په یقین ئاییندھی و رووفه بوئی و مشتی ژیان

"4"

چهندین گزیر ته یین شعری ده رگرتینه
پشت ئه وی په ردھیا سپی .. نفستینه
وهغه ره کا سیند بادی دل ئازراند
ئو .. دلی ته ئه وی چیا
رپسی ژ خەرزی هیشیا و ...

"5"

ئەو دختۇرا لەنداؤ سەرى تە گىرنىزى
ئەز گىرنىزىم ..
حەمە و دايىكا حەمە ئىزى گىرنىزىن
بە خچەبىي نېيسەران و كۆفارا مەتىن .. گىرنىزىن
چۈوچكىيىن سەر كاژان و كاژ ئىزى گىرنىزىن
قەلەمى بىنى و كاغەزىن تۆزگىتى گىرنىزىن
بەرپەرپىن ئاڭز ب سەرھاتىيىن تاخى كۆچەران و
ئەقىرو .. گىرنىزىن

شەعر .. گىرنىزى

* * *

* ئەف ھۆزانە ب سەلمان كوقلى ھاتىيە نېيسىن دەمى كەفتىيە نەخۆشخانى و ب ۋەقى (سەلامەتى بىت .. كوقلى) ل
پاشبەندى ئەدەب و ھۆنەر ژەفتىناما ئەقىرو ھاتىيە بەلاغە كىرن.

هنا ..

ههبوو .. نه بwoo
 ل روژه کا وه کوئه فرو
 تورینه کا نازک ههبوو .. دگوتني هنار
 هيٺي .. ب که زينه دبون رووبار
 دناۋەنگىن گولستانه ک بوھاريدا
 ياري دكرن .. چەپ و راست
 ڙ نشكه كيٺه ..
 دهنجى تۆپان تەزىنكەك بەردا سەرلەشى و
 هەمى ياربۈك بزالە بۇون ..
 سېنىڭى دايىكى ئارامگەھ بwoo
 دلوغانى ئاسمانى پان و پېزگەھ بwoo
 دەملى بىدەنگىي داداي
 مىستە كا ئاخا گەرم و خوهداي
 دلهپى هناريدا ما بwoo ..

ماموستاييا جوگرافىي نەخشەيى جىهانى شرۇفەدكر .. گۈزىنە كا بىلگۈنەھ لىسر لېقان هاتە نەخسانىن و ئىرسىن
 دارى سىتى .. مۇنى گۈزىن داعيرى ، چەند تىرۇزكىن زەستانى رووپىن ھنارى سۆركىن .. دوو شاپەرىن سۆرپىقە هاتن
 و لهندا ۋە بەخچەيەكى تەنا فرى .. ل قەگەردى .. سىتى يا ويى يا بويە بەبەغا يەكەپەر وەرھايى و سىس ، مىنى
 شفکى زراڭ

وي تورينا دگوتني هنار ..
 خۇنافە كا سحارىيان فير بىبىيى
 يارى ب دىيمى وي دكرون و ستران ...
 بو دلى دونيابى دگوتن
 گول ڙ پەيغىن وي دبارىن و
 عەفر دەستاندا دەنسەن ..
 هەبىت ، نەبىت .. ۋى كچكاكا ھە
 تىشە كى گەرم دېن كولاقى ويقە دلغيت
 كوتۈپىن پارتىيان لىسر بانى خۇ .. ب خودان نەكىن
 ل روژىن بەفرىنى .. خۇ نە ددا ئاگىرى ئىكەتىيان
 پەيغىن شۇعىيان لىن باليفكا وي .. نە نەشتن

خوچووچکىن رهوتى كومۇنىست ژى ...
 چ جاران نەدادا بۇو سەر ئەنیا وي
 ئىسلامىيەن .. دەمى ب زۇرى و ز نشكاۋە
 چانتى دەستى وي فەكرين ..
 نەستەلەك و
 نېرگۈزەك و
 دەفتەر كە كا هوڙانىن عشقى .. تىدا دىتن.
 هنار ..
 كچكە كا نازك و جوانە
 نە شەر دىتىنە و ...
 نە دەنگى گولله يىن كوشتنى بھىسىتىنە
 نە كارىن زە حمەت كرينى و ...
 نە چ جاران يېھنا خوهى ژ جلکىن وي ھاتىنە
 نە برسى كۈونى خۆل ھنافىن وي فەدانە و ...
 نە خەمان چ جاران بسەر مژۇولاتكىن وي دادانە
 ژيان .. ددەستىن وىدا تەپەيە كا زارۇكان بۇو
 ئاشتى .. لېر ئاوازىن ھەناسا وي تەنا دبۇو ..

دوهى ب شەقى درادىيىتدا .. ئەقاتۇركى .. گەف ل ماسىيەن دېجەھى كرن، بوها دخەو چوون، سېرى دادا ..، ترسى
 كراسەكى ئۆكسجىنى كرە بەرخۇ .. لىسەر پىشتا باي سوار بۇو .. هنارى مىستە كا ئاخا خوهىداي دلەپىيدا بۇو

نە بە خەقەيىن رەنگىن ل بىرى بۇون و نە بوها
 نە سترانىن خۆشىي ل بىرى بۇون و نە ژيار
 ئەوا ل بىرى .. غەدارە بۇو
 ھېقىيە كا گەش و خۆشا شەھىد بۇونى و
 يېھنا ئاخى ..

هنارە .. هنار
 دەمى دەكەۋىت .. دىيىتە ھزار

* * *

